

ConSORCI de les Gavarres

Oferta d'activitats pedagògiques
al massís de les Gavarres

Curs 2010-2011

ConSORCI de
les Gavarres

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ

EL CONSORCI DE LES GAVARRES 3

LA FINCA DE CAN VILALLONGA 4

OFERTA D'ACTIVITATS PER NIVELL EDUCATIU 5

ACTIVITATS EDUCATIVES:

ELS OCELLS DE LES GAVARRES:
SESSIÓ D'ANELLAMENT CIENTÍFIC D'AUS 6

LES GAVARRES: UN BOSC MEDITERRANI
DESCOBERTA DELS AMBIENTS FORESTALS DEL MASSÍS 8

ELS ECOSISTEMES DE LES GAVARRES:
EL PAISATGE MEDITERRANI 10

L'HOME I EL MEDI A LES GAVARRES:
L'EMPREMTA DE LES ACTIVITATS HUMANES 12

LES OLORS I ELS USOS DE LES PLANTES:
EL BOSC MEDITERRANI A TRAVÉS DELS SENTITS 14

MATERIAL DE SUPORT: INTRODUCCIÓ A LES GAVARRES 17

RECOMANACIONS 18

EL CONSORCI DE LES GAVARRES

El Consorci de les Gavarres és un Consorci d'administracions locals format per 19 ajuntaments amb terme municipal a l'espai d'interès natural de les Gavarres, els Consells Comarcals del Gironès i del Baix Empordà, la Diputació de Girona i el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

El seu objectiu és protegir i gestionar aquest espai natural de les Gavarres a través de quatre línies principals d'actuació:

- la protecció, la restauració i la millora del patrimoni
- la promoció del desenvolupament local sostenible
- l'ordenació dels usos de lleure
- el foment de l'educació ambiental i la recerca

En el marc d'aquestes línies d'actuació des del Consorci de les Gavarres s'ha elaborat la següent oferta d'activitats educatives, a fi de:

- Donar a conèixer el massís de les Gavarres.
- Divulgar les principals característiques físiques, patrimonials i naturals del massís de les Gavarres, interpretar-les i valorar-les.
- Fomentar actituds de respecte envers aquest espai natural i valorar-lo com a riquesa i patrimoni col·lectiu que cal conservar i respectar.

Per facilitar l'accés dels grups escolars a l'oferta educativa aquí presentada les activitats incloses en aquest programa compten amb la subvenció de:

- La Diputació de Girona, en el marc de la campanya "Del mar als Cims", a la qual es poden acollir tots els centres escolars de la província de Girona. Aquesta subvenció contribueix a reduir el preu per alumne de l'activitat.
- Els Consells Comarcals del Baix Empordà i del Gironès subvencionen també una part del cost de l'activitat per alumne i l'import total de l'autocar per al desplaçament dels grups escolars del Gironès i del Baix Empordà fins a Can Vilallonga.

PER A MÉS INFORMACIÓ

Consorci de les Gavarres. Finca Camps i Armet s/núm. (Can Geronès). 17121 Monells. Tel. 972 643 695 - Mb. 638 558 029
consorci@gavarres.cat - mlopez@gavarres.cat
www.gavarres.cat

Organitza:

Amb el suport de:

LA FINCA DE CAN VILALLONGA (CASSÀ DE LA SELVA)

Les activitats proposades pel Consorci de les Gavarres es duen a terme a la finca de Can Vilallonga i al seu entorn immediat (suredes, camps, pastures i bosc de ribera).

Aquesta propietat forestal, i també l'equipament, està gestionada pel Consorci de les Gavarres, i es troba situada al mateix massís de les Gavarres, al municipi de Cassà de la Selva.

A més dels espais exteriors, es disposa d'una masia, amb dues aules interiors equipades amb mobiliari i lavabos. La zona on es realitza l'activitat presenta relleus suaus i espais oberts.

Es autocars poden arribar a peu de mas sense dificultat, seguint una pista forestal ben condicionada, i poden girar el vehicle just al darrera de la casa.

Mapa de Situació de Can Vilallonga

OFERTA D'ACTIVITATS PER NIVELL EDUCATIU

EDUCACIÓ INFANTIL		L'home i el medi a les Gavarres	L'art de la natura	
		Les olors i els usos de les plantes: El bosc mediterrani a través dels sentits	El bosc dels sentits	
EDUCACIÓ PRIMÀRIA	INICIAL	L'home i el medi a les Gavarres	Les feines al camp	
		Les olors i els usos de les plantes: El bosc mediterrani a través dels sentits	El secret de les plantes	
	MITJÀ	Les Gavarres: Un bosc mediterrani	Els secrets de la sureda	
		L'home i el medi a les Gavarres	La vida a la masia	
		Les olors i els usos de les plantes: El bosc mediterrani a través dels sentits	Les virtuts de les plantes	
		Els ocells de les Gavarres	Sessió d'anellament científic d'aus	
	SUPERIOR	Les Gavarres: Un bosc mediterrani	Els habitants del bosc	
		L'home i el medi a les Gavarres	Les feines al bosc	
		Les olors i els usos de les plantes: El bosc mediterrani a través dels sentits	Les plantes: el rebost de les Gavarres	
		Els ocells de les Gavarres	Sessió d'anellament científic d'aus	
	EDUCACIÓ SECUNDÀRIA	1r CICLE	Els ecosistemes de les Gavarres	Descobrint els boscos de les Gavarres
			L'home i el medi a les Gavarres	L'Aigua: ús o abús?
Les olors i els usos de les plantes: El bosc mediterrani a través dels sentits			Investigació de les plantes i els seus usos	
2n CICLE		Els ecosistemes de les Gavarres	A la recerca del tresor natural	
		L'home i el medi a les Gavarres	La gestió d'una finca: el mas, el bosc, i els camps	
		Les olors i els usos de les plantes: El bosc mediterrani a través dels sentits	Etnobotànica a les Gavarres	
CICLES FORMATIUS I BATXILLERAT		Els ecosistemes de les Gavarres	Investigació i orientació en el paisatge mediterrani	

ELS OCELLS DE LES GAVARRES:

SESSIÓ D'ANELLAMENT CIENTÍFIC D'AUS

Objectius generals

- Donar a conèixer les aus més freqüents al massís de les Gavarres, així com diversos aspectes de la seva biologia i ecologia.
- Introduir l'alumne en la metodologia d'estudi científic en l'àmbit de la fauna, mitjançant una sessió pràctica d'anellament d'aus.
- Donar a conèixer els hàbitats característics del massís de les Gavarres.
- Sensibilitzar els assistents sobre el valor dels ecosistemes mediterranis, la fauna i la flora, i de la importància de conservar-los.

Descripció de l'activitat

Primer es realitzarà una sessió d'anellament científic on es donaran a conèixer les aus més comunes del massís de les gavarres. Els assistents podran veure de prop els ocells i estudiar-los. En la segona part de l'activitat es realitza un itinerari per conèixer els hàbitats i per aprendre a escoltar els cants dels ocells de la zona.

10:00-10:30 h Arribada a Can Vilallonga, presentació i organització dels grups.
Pausa per esmorzar.

10:30-12:00 h Anellament d'aus: introducció sobre l'anellament científic, recollida de les aus a les xarxes, observació i resposta de les qüestions formulades al dossier. Els ocells són alliberats immediatament després de ser estudiats.

12:00-13:30 h Itinerari d'hàbitats i cants dels ocells: caminada pels entorns de la finca, per donar a conèixer els hàbitats i escoltar els cants dels ocells més típics de l'indret (la sureda, el bosc de ribera, i els camps). Durant la caminada es realitzen diverses parades en cadascun dels ambients.

Fitxa Resum		Nivell Educatiu		
Durada	Mitja jornada	Educació infantil		X
Preu	Preu total: 8 €/alumne Preu subvencionat: 4 €/alumne	Educació primària	Inicial	X
			Mitjà	✓
			Superior	✓
Objectiu	Conèixer les aus de les Gavarres i iniciar-se en la pràctica d'anellament.	Educació secundària	1r Cicle	X
			2n Cicle	X
		Cicles formatius		
		Altres grups organitzats		

Observacions

- Durant les sessions d'anellament es manipula fauna silvestre, per tant cal garantir que els alumnes romandran en silenci i posant atenció per evitar al màxim que els ocells pateixin estrès.
- Gran part de l'activitat es realitza a l'aire lliure i per tant es pot suspendre o modificar en condicions meteorològiques adverses.
- Es facilitarà als alumnes un dossier per fer les anotacions durant el treball de camp.

Anellament d'un tallarol de casquet.

LES GAVARRES: UN BOSC MEDITERRANI

DESCOBERTA DELS AMBIENTS FORESTALS DEL MASSÍS

A partir d'un itinerari al voltant de la masia de Can Vilallonga, els alumnes observen i descriuen els diferents ambients presents en aquest entorn de caire mediterrani. Es veuen les piles de llenya i suro obtingudes a la finca, pels voltants de la bassa es travessa un prat sec, i es passeja per la sureda i els camps propers. Al llarg d'aquest recorregut es tractaran aspectes com el paisatge mediterrani, l'aigua, la sureda, els prats secs i el bosc de ribera, així com els usos del medi per part de l'home i els recursos naturals obtinguts.

Objectius generals

- Introduir els alumnes a la descripció i coneixement del paisatge mediterrani del massís de les Gavarres.
- Identificar i conèixer les espècies de fauna i flora presents en els ambients diversos (bosc, matollar, espais oberts i ambients aquàtics).
- Observar i descriure les adaptacions al medi de les diferents espècies identificades.
- Valorar la importància i l'interès de conservar aquests ambients.

Descripció de l'activitat

- 9:30-10:00 h** Arribada a Can Vilallonga, presentació i organització dels grups.
- 10:00-10:30 h** Pausa per esmorzar.
- 10:30-13:00 h** ITINERARI PELS VOLTANTS DE CAN VILALLONGA. Observació del paisatge i dels elements que el configuren. Identificació i descripció de les espècies de fauna i flora observades i de les seves adaptacions al medi.
- 13:00-14:30 h** Pausa per dinar.
- 14:30-16:00 h** Posada en comú del treball. Observació de les mostres obtingudes i descripció de les interrelacions entre les espècies de fauna i flora observades.

CONSORCI DE LES GAVARRES

CICLE	ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ
Cicle mitjà	Els secrets de la sureda	Aproximació als valors de la sureda i els altres ambients mediterranis a través dels sentits i les sensacions.
Cicle superior	Els habitants del bosc	Descoberta de les diferents espècies de fauna i flora (arbres, arbustos, herbes, animals vertebrats i invertebrats, bolets...) mitjançant l'observació i l'aproximació respectuosa.

Fitxa Resum		Nivell Educatiu		
Durada	Una jornada	Educació infantil		X
Preu	Preu total: 10 €/alumne Preu subvencionat: 4,5 €/alumne	Educació primària	Inicial	X
			Mitjà	✓
			Superior	✓
Objectiu	Conèixer el paisatge del massís de les Gavarres i identificar les espècies de flora i fauna presents en els diferents ambients.	Educació secundària	1r Cicle	X
			2n Cicle	X
		Cicles formatius		X
		Altres grups organitzats		X

Observacions

- Gran part de l'activitat es realitza a l'aire lliure i per tant es pot suspendre o modificar en condicions meteorològiques adverses.
- El Consorci de les Gavarres facilitarà als alumnes el dossier i el material necessari per a la realització de l'activitat.

Treballador al bosc, pelant suro.

ELS ECOSISTEMES DE LES GAVARRES

EL PAISATGE MEDITERRANI

Mitjançant l'observació, investigació, experimentació i presa de dades organitzades, els alumnes aniran definint les característiques pròpies dels ecosistemes mediterranis objecte d'estudi. Es treballaran les adaptacions dels éssers vius al medi i els factors abiòtics que els condicionen, així com les activitats humanes que han influït en el paisatge. També es treballaran aspectes d'orientació.

Objectius generals

- Donar a conèixer els hàbitats mediterranis del massís de les Gavarres i les espècies de fauna i flora que hi viuen.
- Introduir l'alumne al mètode científic aplicat a l'ecologia: a partir de la presa de dades de camp es conclouen les característiques dels ecosistemes estudiats.
- Observar en el paisatge l'empremta de les activitats humanes.
- Sensibilitzar els alumnes sobre el valor dels ecosistemes mediterranis i de la importància de conservar-los.

Descripció de l'activitat

9:30-10:00 h	Arribada a Can Vilallonga, presentació i organització dels grups.
10:00-10:30 h	Pausa per esmorzar.
10:30-13:00 h	Obtenció de dades al camp. Organitzats per grups els alumnes identificaran les plantes de l'ecosistema objecte d'estudi. Observaran i descriuran les seves característiques. Cercaran i identificaran rastres de fauna i detectaran indicis d'activitat humana. Anotaran i organitzaran les dades observades al quadern de camp.
13:00-14:30 h	Pausa per dinar
14:30-16:00 h	Posada en comú del treball. Anàlisi de les dades obtingudes. Conclusions i presentació dels resultats.

CONSORCI DE LES GAVARRES

CICLE	ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ
1r Cicle ESO	Descobrint els boscos de les Gavarres	Realitzarem un inventari de diferents hàbitats dels entorns de Can Vilallonga: observarem la flora, investigarem els rastres de fauna i els indicis de l'activitat humana per interpretar el paisatge.
2n Cicle ESO	A la recerca del tresor natural	Els diferents valors naturals i culturals que ens ofereix el massís de les Gavarres són un tresor que caldrà descobrir mica en mica amb l'ajuda de la brúixola i les diferents pistes, proves i preguntes.
Cicles Formatius i Batxillerat	Investigació i orientació en el paisatge mediterrani	A partir de la presa de dades de diferents paràmetres i mitjançant una cursa d'orientació, els participants aniran descobrint les característiques dels ecosistemes de les Gavarres i les activitats humanes al massís.

Fitxa Resum		Nivell Educatiu		
Durada	Una jornada	Educació infantil	X	
Preu	Preu total: 10 €/alumne Preu subvencionat: 4,5 €/alumne	Educació primària	Inicial	X
			Mitjà	X
			Superior	X
Objectiu	Aplicar el mètode científic a la descripció i investigació dels ecosistemes mediterranis del massís de les Gavarres	Educació secundària	1r Cicle	✓
			2n Cicle	✓
		Cicles formatius		✓
		Altres grups organitzats		✓

Observacions

- Gran part de l'activitat es realitza a l'aire lliure i per tant es pot suspendre o modificar en condicions meteorològiques adverses.
- El Consorci de les Gavarres facilitarà als alumnes el dossier i el material necessari per a la realització de l'activitat.

L'HOME I EL MEDI A LES GAVARRES

L'EMPREMTA DE LES ACTIVITATS HUMANES AL MASSÍS

Objectius generals

- Donar a conèixer les activitats humanes vinculades als recursos i a la diversitat paisatgística i patrimonial del massís de les Gavarres.
- Interpretar el paisatge i el medi a partir del coneixement de les activitats que es realitzen en l'actualitat i comparar-les amb les que s'han realitzat al llarg del temps.
- Valorar les activitats tradicionals com a eina modeladora del paisatge.
- Identificar les pràctiques sostenibles que contribueixen a la conservació de la biodiversitat del massís de les Gavarres.
- Promoure actituds respectuoses de relació amb l'entorn.

Descripció de l'activitat

Aquesta unitat de programació proposa un seguit d'activitats per a cada nivell educatiu en funció dels continguts del currículum. Aquestes activitats s'estructuren de la mateixa manera, a l'entorn d'un eix temàtic diferent per a cada cicle (l'aigua, la vida al mas, les feines al bosc i la gestió d'una finca):

9:30-10:00 h Arribada a Can Vilallonga, presentació i organització dels grups.
Pausa per esmorzar.

10:00-11:30 h Activitat de descoberta relacionada amb la temàtica corresponent a cada cicle (veure quadre 1).

11:30-13:00 h Passejada guiada a l'entorn del mas, observació dels elements constructius, de l'entorn natural i de les activitats relacionades amb cada una de les temàtiques (diferent per a cada cicle).

13:00-14:00 h Pausa per dinar.

14:00-16:00 h Taller de transformació d'una matèria primera en un producte elaborat (taller de cistelleria, escambres de bruc...).

Quadre 1 - **Activitats de descoberta per a cada cicle**

CICLE	ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ
Educació infantil	L'art de la natura	A partir de diferents elements naturals que trobem als voltants del mas, segons l'època de l'any, anirem descobrint i experimentarem què ens regala la natura: pinyes i pinyons, suro, fulles, sorra i fang, aglans, flors, aigua,... Amb tot això crearem una petita obra artística.
Cicle inicial	Les feines al camp	A partir d'un joc de descoberta de l'entorn, coneixerem què trobem als camps i al bosc del voltant del mas. Amb les troballes farem divertits tallers relacionats amb les feines del camp i el bosc al llarg de l'any: sembrar, desgranar, regar, recollir,... D'aquesta manera, descobrirem d'on venen algunes coses que conviuen amb nosaltres cada dia.
Cicle mitjà	La vida a la masia	Els alumnes s'aproparan a la masia a partir d'un seguit d'objectes relacionats amb les activitats tradicionals que s'hi duïen a terme i tindran ocasió d'experimentar-les.
Cicle superior	Les feines al bosc	Tot feinejant al bosc, els alumnes coneixeran quins recursos s'aprofitaven abans i com s'aprofiten actualment.
1r Cicle ESO	L'aigua: ús o abús?	Ajudats amb mapes els alumnes aniran localitzant tots els elements de la masia relacionats amb la captació i distribució de l'aigua. Ho compararem amb l'aprofitament actual i reflexionarem a l'entorn de l'ús d'aquest recurs escàs.
2n Cicle ESO	La gestió d'una finca: el mas, el bosc i els camps	A partir de mesures obtingudes pels alumnes a la finca de Can Vilallonga, coneixeran com s'aprofiten els diferents recursos de l'entorn i esbrinaran com es pot fer de manera sostenible i viable econòmicament.

Fitxa Resum		Nivell Educatiu		
Durada*	Una jornada	Educació infantil		✓
Preu	Preu total: 10 €/alumne Preu subvencionat: 4,5 €/alumne	Educació primària	Inicial	✓
			Mitjà	✓
			Superior	✓
Objectiu	Conèixer les activitats humanes vinculades als recursos i a la diversitat paisatgística i patrimonial del massís de les Gavarres.	Educació secundària	1r Cicle	✓
			2n Cicle	✓
		Cicles formatius		✗
		Altres grups organitzats		✗

* Les activitats es poden adaptar a mitja jornada.

LES OLORS I ELS USOS DE LES PLANTES:

EL BOSC MEDITERRANI A TRAVÉS DELS SENTITS

Objectius generals

- Aproximació a l'observació de les plantes mediterrànies del massís de les Gavarres.
- Identificar i reconèixer algunes de les plantes més usades tradicionalment . Observar i descriure les seves característiques.
- Conèixer els usos i propietats de les diferents plantes en l'àmbit del massís de les Gavarres.
- Analitzar les relacions de les persones amb el medi natural en general i amb les plantes en particular.
- Promoure actituds de respecte envers les plantes i l'entorn.

Descripció de l'activitat

Aquesta unitat de programació proposa un seguit d'activitats diferents per a cada nivell educatiu, en funció dels continguts del currículum escolar. Aquestes activitats s'estructuren de la mateixa manera: es presenten algunes plantes que els alumnes aniran investigant des de diferents punts de vista: aspecte, color, olor, característiques, adaptacions al medi on viuen i aplicacions en la vida quotidiana d'abans i ara.

9:30-10:00 h	Arribada a Can Vilallonga, presentació i organització dels grups.
10:00-10:30 h	Pausa per esmorzar
10:30-12:00 h	Introducció al món de les plantes. Investigació, observació i identificació de les diferents plantes. Descoberta dels seus usos i propietats.
12:00-13:30 h	Passejada guiada pels voltants de Can Vilallonga per reconèixer les plantes en el propi entorn i la seva funció en els ecosistemes de les Gavarres.
13:30- 14:30 h	Dinar i esbarjo
14:30-16:00 h	Taller utilitzant algunes de les plantes investigades.

CICLE	ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ
Educació infantil	El bosc dels sentits	Observació i exploració activa i lúdica de les plantes mediterrànies. Es farà una passejada pels voltants de Can Vilallonga per anar descobrint les plantes que hi viuen, el seu color, la seva forma, la seva aroma...
Cicle inicial	El secret de les plantes	Iniciació lúdica al món de les plantes i les seves propietats. A partir de l'observació de les diferents plantes els infants aniran aprenent a distingir-les i apreciar-les, coneixeran les relacions de les persones amb elles i l'ús respectuós que en podem fer.
Cicle mitjà	Les virtuts de les plantes	Es farà una passejada pels voltants de Can Vilallonga per identificar les plantes del bosc mediterrani i dels camps. Coneixeran els usos que tradicionalment han fet els habitants de les Gavarres i es farà un senzill preparat amb algunes de les plantes investigades.
Cicle superior	Les plantes: el rebost de les Gavarres	A partir de l'observació de les plantes i les seves característiques, els alumnes aniran aprenent els seus noms i les seves propietats. S'elaborarà un senzill preparat a partir d'una fórmula tradicional gavarrenca.
1r Cicle ESO	Investigació de les plantes i els seus usos	Els alumnes investigaran les característiques pròpies de les plantes del massís de les Gavarres, i les seves adaptacions al medi. Coneixeran i reflexionaran a l'entorn dels usos tradicionals de les plantes i les mesures necessàries per gaudir-ne tot conservant-les.
2n Cicle ESO	Etnobotànica a les Gavarres	Introducció al concepte d'etnobotànica. Investigació i descripció de les característiques de les plantes mediterrànies i les seves propietats. Es donaran a conèixer usos i fórmules tradicionals emprades al massís i s'elaborarà un ungüent. Alhora s'avaluaran mesures per utilitzar les plantes de manera respectuosa.

LES OLORS I ELS USOS DE LES PLANTES:

Fitxa Resum		Nivell Educatiu		
Durada	Una jornada	Educació infantil		✓
Preu	Preu total: 10 €/alumne Preu subvencionat: 4,5 €/alumne	Educació primària	Inicial	✓
			Mitjà	✓
			Superior	✓
Objectiu	Apropar els alumnes al món de les plantes mediterrànies, les seves característiques i propietats, i aprendre a usar-les amb respecte.	Educació secundària	1r Cicle	✓
			2n Cicle	✓
		Cicles formatius		✗
		Altres grups organitzats		✓

Observacions

- Gran part de l'activitat es realitza a l'aire lliure i per tant es pot suspendre o modificar en condicions meteorològiques adverses.
- El Consorci de les Gavarres facilitarà als alumnes el material necessari per a la realització de les activitats.

INTRODUCCIÓ A LES GAVARRES

Es tracta de diverses propostes d'activitats que pretenen posar al vostre abast eines per treballar diferents aspectes del massís de les Gavarres. Poden servir d'introducció prèvia a la visita guiada a Can Vilallonga, com a treball posterior, o com a activitat guiada pel mateix professor i adreçada al seus alumnes.

- **GAVARRESPÈDIA:** És un portal web al qual podeu accedir mitjançant l'enllaç: <http://gavarrespedia.org>. La Gavarrespèdia neix amb l'ambició de convertir-se en una eina de suport a la gestió de l'espai, oferint múltiples funcionalitats. En primer lloc, vol ser una eina pedagògica al servei dels centres d'ensenyament a l'entorn de les Gavarres, oferint-los un espai de treball, un fons de documentació i un lloc per a la trobada del professorat i l'alumnat. En segon lloc, vol ser una plataforma de documentació per a la recerca i la gestió del patrimoni natural i cultural l'espai. En tercer lloc, vol ser un espai participatiu i de trobada adreçat a totes aquelles persones que aprecien els valors del massís de Les Gavarres i que són portadores del coneixement d'aquest espai, i que volen compartir aquest coneixement. Finalment, vol ser una eina de difusió adreçada a tots els públics.
- **Exposició i materials de suport sobre el canvi climàtic i la biodiversitat a les Gavarres.** És un complet programa d'educació i sensibilització ambiental en matèria de biodiversitat i canvi climàtic, en el context biogeogràfic de l'Espai Natural de Les Gavarres. Empra recursos innovadors i fomenta la participació i la implicació de diversos agents locals. El material principal és una exposició itinerant adreçada a tots els públics, però molt especialment a grups escolars de primària i secundària, que narra el possible futur d'Espi, el seu protagonista. Espi és un peix espinós (*Gasterosteus aculeatus*) emblemàtic de l'Espai natural de Les Gavarres. L'augment de les temperatures i la reducció de la pluviometria, posaran en perill l'hàbitat d'espècies tan sensibles com l'espinós, així com el d'altres animals i de la flora associada als espais més humits de Les Gavarres, com les rouredes, vernedes o avellanedes. A més de l'exposició, que podeu muntar al vostre centre educatiu amb el suport de personal del Consorci, el material va acompanyat d'altres propostes didàctiques, com ara un itinerari.
- **6 itineraris didàctics per les Gavarres.** Sis recorreguts ben diferenciats pel massís de les Gavarres amb la finalitat de conèixer el seu patrimoni natural, el paisatge i els aprofitaments tradicionals dels recursos naturals propis d'aquest espai natural. Els itineraris estan especialitzats en tres temàtiques: l'aigua, el bosc i la composició geològica del massís.
- **Les Gavarres, molt per aprendre.** Dossier didàctic en forma de recull d'activitats orientades al coneixement del massís, amb el següent contingut: apropament al massís, naixement d'un paisatge, l'aigua i les Gavarres, i les Gavarres, un espai verd i viu.

La informació i alguns materials, com ara les activitats autoguiades, es poden descarregar de la web del Consorci de les Gavarres: <http://www.gavarres.cat>

Si us cal algun material més de suport podeu contactar amb el Consorci de les Gavarres, al telèfon 972 64 36 95, demanant per Montse López, o per correu electrònic consorci@gavarres.cat o mlopez@gavarres.cat

RECOMANACIONS

Què cal portar?

- El Consorci de les Gavarres facilita tot el material i documentació necessaris per al desenvolupament de les activitats.
- Els alumnes han de venir amb calçat còmode per caminar pel bosc, amb roba d'abric i gorra per protegir-se del sol (si s'escau). Cal tenir present que les activitats es duen a terme a l'aire lliure i en el medi natural.
- Cal portar aigua i menjar (esmorzar i dinar).

Les activitats: detalls i canvis

- Les activitats que són de jornada completa es poden adaptar a mitja jornada. Els grups que ho desitgin poden sol·licitar aquest canvi, amb un cost de 8 €/alumne (consultar subvencions).
- Donat que bona part de les activitats es duen a terme a l'aire lliure, en el cas de condicions meteorològiques adverses es podrà modificar el calendari o l'activitat.
- Aquells grups que ho desitgin podran utilitzar els entorns de Can Vilallonga per quedar-se a dinar i fins a l'hora de marxar a la tarda, fins i tot encara que l'activitat conduïda finalitzi al migdia. En aquest cas, finalitzada l'activitat, el professor serà l'únic responsable del grup.

Nivell de participació del professorat en les activitats:

Les activitats educatives estan pensades per facilitar el treball sobre el medi als professors de tots els nivells educatius. El desenvolupament de les activitats ha de comptar amb la col·laboració dels professors, doncs són ells qui coneixen directament els continguts a treballar i les capacitats dels seus alumnes. Aquest suport del professorat es complementarà amb el coneixement específic dels educadors sobre l'activitat i el medi on es duu a terme. Per garantir i facilitar la implicació del professorat en el desenvolupament de les activitats es donarà informació prèvia detallada i s'enviarà el dossier de treball prèviament a l'activitat. A més s'inclouran propostes per treballar prèviament i posteriorment continguts relacionats amb l'activitat i el currículum escolar. Finalment esmentar que el Consorci de les Gavarres posa a l'abast dels professors i alumnes, i de qualsevol persona interessada, tot el fons documental de què disposa sobre el massís de les Gavarres.

Mecanismes d'avaluació:

Per avaluar i millorar cada dia més l'oferta pedagògica, el Consorci de les Gavarres té previst demanar l'avaluació corresponent al professorat que participi amb els seus alumnes en alguna de les activitats. S'utilitzaran els models d'enquesta de professors que ofereix la Diputació de Girona per a aquesta campanya, a més del full de valoració propi del Consorci de les Gavarres.

Ràtio alumnes/educador:

Per tal que el desenvolupament de l'activitat sigui òptim, el Consorci de les Gavarres creu convenient que el grup no superi en cap cas les 25 persones per educador. Per a grups més nombrosos s'ha de dividir el grup en dos subgrups, essent preferible un total màxim de 20 alumnes per educador.

Organitza:

Consorci de les Gavarres

Consorti per a la Protecció i la Gestió de
l'Espai d'Interès Natural de les Gavarres

Can Geronès - finca Camps i Armet s/n - 17121 Monells
Tel. 972 64 36 95 - Fax 972 63 08 77
consorci@gavarres.cat - www.gavarres.cat

Amb el suport de:

Diputació de Girona

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

Consell
Comarcal
del Gironès

CONSELL COMARCAL
DEL BAIX EMPORDÀ